

**УХВАЛА
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Бригинця Миколи Васильовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) приписів абзаців першого, сьомого пункту 1 статті 12 Закону України „Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей“, статті 48¹ Житлового кодексу України

К и ї в
23 квітня 2024 року
№ 76-2(II)/2024

Справа № 3-46/2024(97/24)

Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у складі:

Лемак Василь Васильович (голова засідання, доповідач),
Головатий Сергій Петрович,
Юровська Галина Валентинівна,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Бригинця Миколи Васильовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) приписів абзаців першого, сьомого пункту 1 статті 12 Закону України „Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей“ від 20 грудня 1991 року № 2011–XII (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 15, ст. 190) зі змінами, статті 48¹ Житлового кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Лемака В.В. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а :

1. Бригинець М.В. звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням розглянути питання щодо відповідності Конституції України

(конституційності) приписів абзацу першого пункту 1 статті 12 Закону України „Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей“ від 20 грудня 1991 року № 2011–XII (далі – Закон № 2011) у редакції Закону України „Про внесення змін до статті 12 Закону України „Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей“ від 24 червня 2004 року № 1865–IV (далі – Закон № 1865), у редакції Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань забезпечення житлом громадян“ від 11 червня 2009 року № 1510–VI (далі – Закон № 1510), абзацу сьомого пункту 1 статті 12 Закону № 2011 у редакції Закону № 1865 та статті 48¹ Житлового кодексу України (далі – Кодекс).

Абзацом першим пункту 1 статті 12 Закону № 2011 у редакції Закону № 1865 визначено, що „держава забезпечує військовослужбовців жилими приміщеннями на підставах, у порядку і відповідно до вимог, встановлених Житловим кодексом Української РСР та іншими нормативно-правовими актами“.

Згідно з абзацом першим пункту 1 статті 12 Закону № 2011 у редакції Закону № 1510 „держава забезпечує військовослужбовців жилими приміщеннями або за їх бажанням грошовою компенсацією за належне їм для отримання жиле приміщення на підставах, у порядку і відповідно до вимог, встановлених Житловим кодексом Української РСР та іншими нормативно-правовими актами“.

Відповідно до абзацу сьомого пункту 1 статті 12 Закону № 2011 у редакції Закону № 1865 „порядок забезпечення військовослужбовців та членів їх сімей жилими приміщеннями, а також розмір і порядок виплати військовослужбовцям грошової компенсації за піднайом (найом) ними жилих приміщень визначаються Кабінетом Міністрів України“.

Статтею 48¹ Кодексу визначено, що „порядок та розмір надання громадянам грошової компенсації за належні їм для отримання жилі приміщення визначаються Кабінетом Міністрів України“.

Автор клопотання просить перевірити приписи абзацу першого пункту 1 статті 12 Закону № 2011 у редакції Закону № 1865 та у редакції Закону № 1510, абзацу сьомого пункту 1 статті 12 Закону № 2011 у редакції Закону № 1865, статті 48¹ Кодексу на відповідність приписам статті 1, частини другої статті 6, частини другої статті 8, частини другої статті 19, частин другої, третьої статті 22, частини першої статті 58, частини першої статті 64, пункту 6 частини першої статті 92 Конституції України.

До конституційної скарги долучено копії рішення Окружного адміністративного суду міста Києва від 6 лютого 2019 року, постанов Шостого апеляційного адміністративного суду від 23 квітня 2019 року, Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 17 жовтня 2023 року.

Обґрунтовуючи свої твердження, Бригинець М.В. посилається на окремі приписи Конституції України, Кодексу, Закону № 2011 у редакціях Закону № 1865 та Закону № 1510, Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, рішення Конституційного Суду України, Верховного Суду, Європейського суду з прав людини, а також на судові рішення у своїй справі.

2. Розв'язуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

2.1. Згідно із Законом України „Про Конституційний Суд України“ конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, установленим статтями 55, 56 цього закону, та якщо, зокрема, із дня набрання законної сили остаточним судовим рішенням, у якому застосовано закон України (його окремі приписи), сплинуло не більше трьох місяців (абзац перший, пункт 2 частини першої статті 77);

Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї документів і матеріалів убачається таке.

Остаточним судовим рішенням у справі суб'єкта права на конституційну скаргу є постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 17 жовтня 2023 року, а отже, він мав реалізувати право на звернення до Конституційного Суду України з конституційною скаргою до 17 січня 2024 року.

Уперше Бригинець М.В. звернувся з конституційною скаргою до Конституційного Суду України 13 січня 2024 року (підтверджено трекномером 1400058303986 АТ „Укрпошта“), зареєстровано її в Конституційному Суді України 16 січня 2024 року за вх. № 18/10, тобто автор клопотання дотримав вимог, що їх установлено пунктом 2 частини першої статті 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“. Секретаріат Конституційного Суду України листом від 18 січня 2024 року за вих. № 004-018-18/117 повернув Бригинцю М.В. конституційну скаргу як таку, що за формою не відповідає вимогам Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Надалі Бригинець М.В. звертався до Конституційного Суду України з конституційними скаргами від 30 січня 2024 року за вх. № 18/25, від 19 лютого 2024 року за вх. № 18/56, від 7 березня 2024 року за вх. № 18/74, проте Секретаріат Конституційного Суду України листами від 5 лютого 2024 року за вих. № 004-018-18/383, від 21 лютого 2024 року за вих. № 004-018-18/619, від 12 березня 2024 року за вих. № 004-018-18/845 повернув їх як такі, що за формою не відповідають вимогам Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Учергове Бригинець М.В. звернувся з конституційною скаргою до Конституційного Суду України 21 березня 2024 року (підтверджено трекномером 1400058496156 АТ „Укрпошта“), зареєстровано її в Конституційному Суді України 26 березня 2024 року за вх. № 18/97.

У конституційній скарзі порушено питання про поновлення строку для звернення з конституційною скаргою до Конституційного Суду України.

Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України, розв'язуючи питання про поновлення строку подання конституційної скарги до Конституційного Суду України, ураховує умови воєнного стану в Україні, запровадженого Указом Президента України „Про введення воєнного стану в Україні“ від 24 лютого 2022 року № 64/2022 зі змінами, зокрема ускладнення реалізації прав і свобод людини, гарантованих Конституцією України, та наголошує на тому, що конституційне право на судовий захист не може бути обмежене навіть в умовах воєнного стану (частина друга статті 64 Конституції України).

Отже, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України вважає за можливе поновити пропущений строк подання конституційної скарги.

2.2. Згідно зі статтею 8 Закону України „Про Конституційний Суд України“ Конституційний Суд України розглядає питання щодо відповідності Конституції України (конституційності) чинних актів (їх окремих приписів) (частина перша); для захисту та відновлення прав особи Конституційний Суд України розглядає питання щодо відповідності Конституції України (конституційності) акта (його окремих приписів), який утратив чинність, але його продовжують застосовувати до правовідносин, що виникли під час його чинності (частина друга).

Відповідно до пункту 5 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі є втрата чинності актом (його окремими приписами), щодо якого порушено питання відповідності Конституції України, крім випадків, визначених частиною другою статті 8 цього закону.

Зі змісту конституційної скарги вбачається, що автор клопотання просить перевірити на відповідність приписам статті 1, частини другої статті 6, частини другої статті 8, частини другої статті 19, частин другої, третьої статті 22, частини першої статті 58, частини першої статті 64, пункту 6 частини першої

статті 92 Конституції України приписи абзацу сьомого пункту 1 статті 12 Закону № 2011 у редакції Закону № 1865, застосовані в остаточному судовому рішенні у його справі.

Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України враховує, що Верховна Рада України 7 листопада 2017 року ухвалила Закон України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань забезпечення жилими приміщеннями військовослужбовців та членів сімей військовослужбовців, які загинули під час виконання обов’язків військової служби“ № 2181–VIII (далі – Закон № 2181). Законом № 2181, що набрав чинності з 10 грудня 2017 року, унесено зміни до статті 12 Закону № 2011 та вилучено її абзац сьомий, унаслідок чого він утратив чинність.

Оскільки абзац сьомий пункту 1 статті 12 Закону № 2011 утратив чинність із 10 грудня 2017 року та не є таким, що його продовжують застосовувати до правовідносин, що виникли під час його чинності, є підстави для відмови у відкритті конституційного провадження у справі в цій частині згідно з пунктом 5 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – втрата чинності актом (його окремими приписами), щодо якого порушено питання відповідності Конституції України.

2.3. Відповідно до статті 151¹ Конституції України Конституційний Суд України вирішує питання про відповідність Конституції України (конституційність) закону України за конституційною скаргою особи, яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон України суперечить Конституції України.

Згідно із Законом України „Про Конституційний Суд України“ конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77); конституційна скарга має містити конкретні приписи закону України, які належить перевірити на відповідність Конституції України, та конкретні приписи Конституції України, на відповідність яким належить перевірити закон України (пункт 5 частини другої статті 55).

Зі змісту конституційної скарги вбачається, що автор клопотання просить перевірити на відповідність приписам статті 1, частини другої статті 6, частини другої статті 8, частини другої статті 19, частин другої, третьої статті 22, частини першої статті 58, частини першої статті 64, пункту 6 частини першої статті 92 Конституції України приписи абзацу першого пункту 1 статті 12 Закону № 2011 у редакції Закону № 1865 та у редакції Закону № 1510.

В остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу застосовано приписи абзацу першого пункту 1 статті 12 Закону № 2011 у редакції Закону № 1510. Водночас Законом № 2181 внесено зміни до статті 12 Закону № 2011 та викладено її абзац перший пункту 1 у такій редакції: „1. Держава забезпечує військовослужбовців жилими приміщеннями або за їх бажанням грошовою компенсацією за належне їм для отримання жиле приміщення на підставах, у межах норм і відповідно до вимог, встановлених Житловим кодексом Української РСР, іншими законами, в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України“.

Отже, в остаточному судовому рішенні у справі Бригинця М.В. застосовані приписи абзацу першого пункту 1 статті 12 Закону № 2011 у редакції до внесення змін Законом № 2181.

Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України, розглянувши приписи абзацу першого пункту 1 статті 12 Закону № 2011 у чинній редакції, дійшла висновку, що зміни, внесені Законом № 2181 до Закону № 2011, предмет конституційного контролю істотно не змінили.

2.4. Відповідно до статті 151¹ Конституції України Конституційний Суд України вирішує питання про відповідність Конституції України (конституційність) закону України за конституційною скаргою особи, яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон України суперечить Конституції України.

Згідно із Законом України „Про Конституційний Суд України“ конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам,

визначеним статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77); конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55).

Автор клопотання порушує перед Конституційним Судом України питання щодо перевірки приписів абзацу першого пункту 1 статті 12 Закону № 2011, статті 48¹ Кодексу на відповідність приписам статті 1, частини другої статті 6, частини другої статті 8, частини другої статті 19, частин другої, третьої статті 22, частини першої статті 58, частини першої статті 64, пункту 6 частини першої статті 92 Конституції України.

Зі змісту конституційної скарги випливає, що Бригинець М.В. посилається на законодавчі приписи щодо державного забезпечення військовослужбовців жилими приміщеннями, визначення механізму надання грошової компенсації за належне їм для отримання жиле приміщення та наводить зміст приписів статей 46, 47, 48 Конституції України, які гарантують конституційні права на соціальний захист, на житло та на достатній життєвий рівень.

Однак автор клопотання не вказав, у чому саме полягає порушення його конституційних прав на соціальний захист, на житло та на достатній життєвий рівень, гарантованих приписами статей 46, 47, 48 Конституції України. Зокрема, Бригинець М.В. не визначив причиново-наслідкового зв'язку між змістом оспорюваних приписів абзацу першого пункту 1 статті 12 Закону № 2011, статті 48¹ Кодексу, які мають бланкетний характер, і порушенням зазначених людських прав, гарантованих Конституцією України.

Отже, суб'єкт права на конституційну скаргу не навів аргументів на підтвердження того, що його конституційні права на соціальний захист, на житло та на достатній життєвий рівень, гарантовані приписами статей 46, 47, 48

Конституції України, порушено внаслідок застосування в його справі приписів абзацу першого пункту 1 статті 12 Закону № 2011, статті 48¹ Кодексу.

Із наведеного випливає, що Бригинець М.В. не обґрунтував тверджень щодо неконституційності приписів абзацу першого пункту 1 статті 12 Закону № 2011, статті 48¹ Кодексу в розумінні пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Зазначене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 62, 77, 83, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у х в а л и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Бригинця Миколи Васильовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) приписів абзацу першого пункту 1 статті 12 Закону України „Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей“ від 20 грудня 1991 року № 2011–ХІІ зі змінами, статті 48¹ Житлового кодексу України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги; абзацу сьомого пункту 1 статті 12 Закону України „Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей“ від 20 грудня 1991 року № 2011–ХІІ зі змінами на підставі пункту 5 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – втрата чинності актом

(його окремими приписами), щодо якого порушено питання відповідності Конституції України.

2. Ухвала Другої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**